

nult. A bevétel tavaly az alapítványokkal együtt 4455 frt volt, a kiadás 1659 frt; a folyó évre 5700 frt bevétel és 5622 frt kiadás van előirányozva. Az ügyész jelentést tett a kihágási esetekről s kérte a tagokat, hogy a kihágásokat megtorlás végett adják tudomására.

MI UJSÁG?

A budai királyi palota kiépítésének terveivel Ybl Miklós jeles építészünk már három év óta foglalkozik, de most mégis nagyon sietve terjesztették azt a hírt, hogy a király helybenhagyta e terveket az öt millió forintnyi költségekkel együtt, s hogy a kiépítéshez már legközelebb hozzá is kezdenek. Ybl többféle tervet készített. A feladat nem könnyű, mert a várdombnak épen ez a része nagyon keskeny, a hely nagyon meg van szorítva a bástyák által is. Az első tervek arra irányultak, hogy a meglévő palotát hosszabbítsák meg a Dunára néző oldalán. Több ilyen terv készült, mely a palotát egész a gőzsíklóig kívánta fölépíteni. De voltaképen így is szűk udvar, alkalmatlan följárat jutott volna a megnagyobbított palotának, s hozzá még egy kiváló disztelenség is a szép rovására, tudniillik a mostani palotának meghosszabbítása által feltűnt volna, hogy nagyon rézsut irányban emelkedik, s hogy a meghosszabbítandó rész magasabb talajra jutna, úgy hogy a jelenlegi palota emeletjének a tulsó végén a földszint felelne meg. Ybl az újabb tervekben fölhagyott tehát azzal az eszmével, hogy a palota a dunai földalján nagyobbítsák, hanem a nagyobbdásra a várdombnak a Gellérthegyre néző részét kívánja fölhasználni, a bástyákkal, sőt a bástyákon kívül eső lejtős helyekkel együtt, úgy hogy a palota patkó alakban épülne. Az eddigi rész a Duna felé megmaradna, azzal a különbséggel, hogy a fegyvertári külön épületet lebontanák és díszes kertté alakítanák. A főhomlokzatot a Gellérthegy felé építenék s ugyanily homlokzatot a Krisztinaváros felé, honnan pompás kilátás nyílik a budai hegyekre. E tervek szerint külön-külön feljárók kellenének a palotába mind a Tabánból, mind a Krisztinavárosból. E följárák létesítése által aztán az egész várálja (melyet itt épen séggel nem lehet valami díszesnek mondani) nagyon átalakulna. Ez Ybl tervének vázlata, mely most a miniszterelnök előtt van, s innen kerül ő felsége elé. Ha a király tetszését megnyeri a vázlat, akkor dolgozza ki Ybl részletesen.

József főherceg családjával együtt, 25 napi ott időzés után e hó 14-én hagyta el Fiumét. A főhercegi család ottani tartózkodása különösen Klottild főhercegné egészségére volt jó hatással.

Mint Fiuméből írják, a főhercegi család a nem mindig kedvező idő dacára, kellemesen töltötte ott napjait. A tengeri kirándulásokkal még a legrosszabb időben sem hagytak fel. Akár szirokkó dühöngött, akár friss bóra fujdogált, a karcsu «Deli» gőzös tovasiklott a habokon. A quarnerói öböl érdekesebb pontjait mind meglátogatták Abbaziatól fel Lovranáig és Moschenizzáig, azután a szép cherzói öblöt. Voltak Veglia szigetén, megnézték a nemcsak gyönyörű fekvésű, de történelmi emlékezetű Santa Maria del Capo kolostort. Fölkeresték Castelmucchiót, Portorét, Buccarit és a kis halászfészeket Bucarizzát, hol kagylókat és csigákat gyűjtöttek. A gőzös parancsnokával, D'Ancona kapitánnyal leereszkedőleg társalognak, ki a hajózás minden részletéről felvilágosításokat adott főleg a főhercegi család fiatalabb tagjainak, kik mindezeket a legnagyobb érdeklődéssel hallgatták; kivált a nagyobbik hercegisasszony, *Mária* főhercegnő érdeklődött a hajó kormányzása iránt. A kormánykerék kezelését és a delező irányjelzéseit megtanulva, ő kormányozta és vezetete rendszeren a kikötőbe a hajót, a molókon és rakpartokon álló közönség kellemes meglepetésére; mert a tengeri városok lakosságát büszkévé tette ily vállalkozás. Fiume egész lakossága szeretettel csüng a népszerű főhercegen és családján s reméli, hogy talán a fűrdőidény alatt újra körében tisztelheti.

Az országban levő vármokok, különösen a végvárak fentartására nézve a műemlékek országos bizottsága *Thaly* Kálmán indítványára a múlt évben rendszeres munkálatokat indított meg, nevezetesen megbizta *Könyöki* József tagját a hazai várak fölmérésével, a helyszínelési tervek elkészítésével s egyuttal korábbi határozatához képest az utjába eső nevezetesebb templomokra is felhívta figyelmét. A megbízott munkálatait az észak-nyugati vidéken kezdte meg s eddig felvette a következő várakat: strechnói, budetini, liktavai, hricsói, ledniczei, vágbesztercei, kassai, illavai, oroszánkövi, jókói, kor-

látői, berencsi, éleskői, szomolányi, óvári és szentgyörgyi vármokokat, valamint a varini, teplicskai, zsolnai, halusiczi és popinóci templomokat. A bizottság egvelőre csak a popinóci tiszta román stíli templomka restaurálását határozta el.

Gróf Batthyány Lajos arczképe. Az országos iparegyesület megemlékezvén, hogy a régi iparegyesület termét egykor gr. Batthyány arczképe díszítette, melyet azonban a Bach-korszak alatt elkoboztak, most fölkérte az első magyar miniszterelnök özvegyét, hogy időközben a család birtokába jutott arczképet átengedni sziveskedjék. A grófnő örömmel fogadta e kegyeletes megemlékezést, de sajnálattal kellett tudatnia, hogy az arczképet a család ki nem adhatja kezei közül. Ugyanis mikor elkobozták, csak azért nem semmisítették meg, mert a családnak szavát kellett adnia, hogy a képet soha semmi körülmények közt kezei közül ki nem adja, mindig családi ereklyének tekinti. Annak azonban semmi sem áll utjában, hogy másolatot készítsenek a képről, s ezt a grófné meg is ígérte.

Arany szobrára e hó 12-ikéig 53,545 frt 42 kr gyűlt össze.

Turgenyev, a híres orosz költő állapotáról szomorú hírek érkeznek Párisból. Az utolsó napokban őrjöngési rohamokban szenvedett. Azután egyszerre elcsöndesült s érzéketlenné vált minden iránt. Midőn e hó elején régi barátja, Viardot, kivel csaknem huszonöt év óta együtt lakott, meghalt, egy ideig az orvosok nem közölték vele a szomorú hírt, de az egyik orvos, hogy felferje fásultságából, közölte vele Viardot halálát. A beteg Turgenyev összereszt, s érthetetlen szavakat mormogott. Kétségkívül emlékezett Viardot nevére s ebből az orvosok azt a reményt merítették, hogy a nagy költő szellemi élete talán mégis újra föl fog ébredni.

Budenz-jubileum. E hó 15-én egy szűkebb baráti kör megünnepelte a kitűnő nyelvtudós, *Budenz* Józsefnek azt a jubileumát, hogy 25 év előtt lett magyarrá. Budenz Hessenből való, a göttingai egyetemen ismerkedett meg Nagy Péter jelenlegi erdélyi ref. püspökkel s ez ismeretségből származott Budenz érdeklődése a magyar nyelv iránt. A nyelv megtanulására Magyarországra jött 25 év előtt, itt maradt, s egyik legkiválóbb tudósa lett az országnak. Az akadémia 1861-ben már mint magyar tudóst választotta tagjává; 1868-ban kezdte meg előadásait az egyetemen; folytonosan munkálkodik és nagy foglalkozási kört tölt be, mint az összehasonlító nyelvészet avatott szakembere. Barátai tehát megünnepelelték Magyarországra jövetelének 25-ik évfordulóját, mely egyszermind doktori és írói jubileum is volt, mert 1858-ban kapta diplomáját és jelent meg első műve.

A társaságban ott voltak: Barna Ferdinánd és Volf György akadémikusok, dr. Kanyurszky György és Asbóth Oszkár egyetemi tanárok, idősb és ifjabb Szinnyi József, Csontos János, Freckay János, dr. Réthy László, stb. A lakoma alatt Asbóth egyetemi tanár magyarul, németül és oroszul üdvözölte Budenzet, és a társaság nevében díszes ezüst serleget nyújtott át, melyen e fölrás volt olvasható: «Budenz Józsefnek 1858—1883. A budai keddi kör tagjai.» Budenz meglátottan, néhány szóval köszönte meg a megtiszteltetést. Dr. Szinnyi József finnyul meg magyarul köszöntötte fel; viszont Budenz Szinnyeit köszöntötte föl mint a finn nyelvnek leendő egyetemi magántanárát. Ezután latin, kezték még angol, francia, olasz, arab, oláh, latin, cseh, orosz, stb. toasztozt. Majd dr. Szinnyi bemutatatta az általa ezen alkalomra szerkesztett könyvmatu humorisztikus lapot, mely az akadémia «Regulálapja» javára rögtön áruba bocsátatott és az utolsó példányig elkel.

Az orsz. színész-egyesületnek az elhunyt Bulyovszky Gyula ezer frtot hagyott oly föltétellel, hogy ez összeg addig kamatozzék, míg 2000 frtra gyűlt, s akkor a kamat elagott színésznők segélyezésére fordíttassék. Az egyesület az elhunyt özvegyéhez részvétirat küldését határozta el.

A bécsi műegyetemi hallgatók egy nagy csoportja e hó 15-én gőzhajóval lerándult Budapestre, hogy itt megtekintse a Dunaszabályozás nagy munkálatait, melyek most főleg Eresi alatt, a meder mélyítésénél, bő tapasztalatokra adnak alkalmat. Schön tanár vezetése alatt jöttek és Zsák Hugó főmérnök s a szabályozási munkálatok egyik intézője kalauzolta őket, részletes magyarázatokkal szolgálva mindenütt.

A lóversenyek két fő napja a pünkösdi ünnepeken volt, s nagy közönség nézte a futtatásokat.

A május 13-iki versenyeken a Batthyány-Hunyady-díjat (200 arany) három paripa közül a báró Bethmann Sándor «Pierrot»-ja nyerte; a «báró Wenkheim Béla emlékvérsénye» 2000 frtos díjat három közül Mr. Waugh «Frangepán»-ja; a tribündíjat (1500 frt) hat közül gr. Esterházy Móríc «Horace Vernet»-je; az eladó verseny 1000 frtját három közül hg Esterházy «Parsifal»-ja; a gátverseny 800 frtos díjat öt közül hg Esterházy «Risotto»-ja. — A május 14-iki versenyen hat futás volt. A Nákó-díjért (50 arany és ostor) gr. Sztáray János «Kisbabája» egymaga járta körül a versenytér. A kétvések versenyében (1500 frt) nyolcz közül Blaszkovics Ernő «Pásztor» nyert; az első osztályu ál-lamdíj (10,000 frank) öt közül b. Springer Gusztáv «Economy»-jének jutott, a vigasz handicap (800 frt) öt közül gr. Sztáray János «Cataclyom»-jának. Az akadályverseny baleset közt folyt. Gr. Szapáry Iván «Jerry»-je és gr. Larisch «Vestá»-ja az első akadály ugrásánál elcsuszta; ez utóbbi csuklóját ficzmitá, a másik ledobta uri lovagját, de az újra fölkapott, s egymaga járván és ugorván, nyerte meg az 1500 frtot. A mezei gazdák versenyében tizennégyen álltak ki, de egy pár hamar elmaradt; győztek: Krell István «Szelő»-je, Winternitz «Villám»-ja és Szógyi Sándor «Kesé»-je.

A budapesti péklegények munkaszünetelését már érzi a főváros közönsége. A kifli, zsemle kisebb, sőt drágább, a mennyiben a szokásos ráadást most nem adják meg a vevőnek. Mintegy 600 a legények száma, kik jobb fizetést követelnek. Nehány mester megadta, de a többiek vonakodnak, inkább maguk álltak a dagasztó teknő mellé. A strike idejére katonai pékeket kértek a hadügyminiszteriumtól. A péklegények közül vagy 3—400 a rákospalotai erdőben tanyázik, s ott közösen éllemzik magokat. A strike a főváros közgyűlését is foglalkoztatta, még pedig a legények az a panasza keltett figyelmet, hogy a pékműhelyek tisztátalanok, s a háló helyek ártalmasak az egészségre. A közgyűlés megbizta a tisztí orvost, hogy a pékműhelyekben vizsgálatot tartson.

Mailáth meggyilkolásáról, hir szerint, a befogottak egyike, Jávor János vallomást tett. Beismerte, hogy a kést, mely mint corpus delicti a vizsgáló bírónál van, Spanga Pál megbizásából vette meg, még pedig Tamedly kecskeméti utcai vaskereskedőnél. Jávor továbbá fontos felvilágosításokat adott volna a vasgyűrűkről és kapesokról, melyekkel a kötél oda volt erősítve a Mailáth palota erkélyéhez. Ezeket a tárgyakat is ő szerezte be. A köteleket illetőleg bizonyítékok vannak már Spanga ellen. A vizsgálat jelenleg a vádlottak előéletére vonatkozó adatokat gyűjti.

A «Jogtudományi Közlöny» május 18-iki (20-ik) száma következő tartalommal jelent meg: Telekkönyveknek kataszteri adatokkal kiegészítése. *Simon Endre* löcsei kir. törvényszéki bírótól. — A katolikus főpapok végrendeletkezési joga Magyarországon. Dr. *Hercegh Mihály* budapesti egyetemi tanártól és dr. *Wlassics Gyula* budapesti kir. alügyészétől. — Különlélek. — Nyilt kérdések. — MELLÉKLET: Coriai határozatok. — A budapesti kir. tábla elvi jelentőségű határozatai. — A bűnvádi eljárás tervezete a budapesti ügyvédi kamara szakbizottságában.

HALÁLOZÁSOK.

BORBÉLY LAJOS, a tolna-baranya-somogyi evang. egyházmegyébe kebelezett Szárazd nevű gyülekezet szép képzettségű, hí és buzgó lelkésze, a «Vasárnapi Ujság» egykori kitűnő szerkesztőjének, Pákh Albertnek iskolatársa és meghitt barátja, meghalt május hó 10-én, 35 évi lelkészkedés után, 59 éves korában. Özvegyet, egy fiut és három leánygyermeket hagyott hátra.

Elhunytak még a közelebbi napok alatt: SZALAY MIHÁLY, Nagy-Károly városának volt polgármestere, egykor a nemesek főhadnagya, 81 éves korában. — ILLÉSY GYÖRGY, Kisujszállás volt városi törvényszékének elnöke, a jász kun kerület táblabírája, 65 éves korában. — BERZSENYI DÉNES, kir. tanácsos, Hont-megyé arvaszéki elnöke, előbb főmérnök és főszámvévője, Ipolyságon. — POPU LÁSZLÓ GÁBOR, g. kath. kanonok, sok éven át a balázsfalvi liceum tanára, a bukaresti akadémia tagja, 65 éves korában, Lugoson. — KLYUCSEZ GYÖRGY, a varasdi törvényszék elnöke, ki 1875-től a fiumei törvényszéket is vezette, 46 éves korában, Zágrábban. — OBADICH ELEK, Obadich János postafőnök szép reményű 19 éves fia, Budapesten; ugyanitt VLAKA JÁNOS, a gr. Károlyi Alajos mágoesi uradalmának nyug. juhászati felügyelője, 72 éves korában; báró TUNKEL ADOLF, hadseregbeli ny. százados, 60 éves korában. — HERMANN SÁNDOR, a báró Wodiáner Albert tisztartója, 61 éves korában, Bágyonban. — IDŐSB MIKE FERENCZ, Debreczen város egyik legtekintélyesb polgára, 70 éves korában. — BUTAK ÁRON, plébános, Kászton-Jakabfalván. — HAUSER RUDOLF, közös hadseregbeli nyugalmazott őrnagy, 60 éves korában, Nagy-Váradon; ugyanott MARESI KÁROLY, a «Sas» vendéglő bérője, 55 éves korában. — STÖRMANN LIPÓT, nagyváradi iparos. Belényesen, 48 éves korában. — NEUWELT EDE, Neuwelt Árminnak, a kereskedelmi csarnok elnökének öcsese, Budapesten. — CZIGÁNY GYULA,